

Baş redaktor yazır...

Alqış HƏSƏNOĞLU

28 may - Müstəqillik Günü münasibətilə ABŞ Prezidentinin İlham Əliyevə göndərdiyi təbrik mətnindəki bir ifadə xüsusi diqqət tələb edir.

"Tarixin mühüm anında..."

Nəzərə alaq ki, məktubun özü də 21-ci yüz ilin çox keşməkeşli dönmində, yaşadığımız dövrün çox mühüm bir anında yazılıb.

Hazırda təbrik məktubunun məzmununa dair müxtəlif şərhələr verilir, geosiyasi, strateji tərcümələr edilir.

Bütün bu dəyərləndirmələrin fəvqündə isə bir gerçəklik dayanır.

1-ci...

Cozef Baydenin təbiriylə desək, indi "Cənubi Qafqazın uzunmüddətli sülh quruculuğu prosesində" Azərbaycanın və İlham Əliyevin liderliyinə fəvqələdə ehtiyac var.

Və o ehtiyacı qarşılamadan regionda yaranmış "vacib imkanlar"dan ardıcıl sülh və əməkdaşlıq naminə yararlanmaq mümkün olmaya, "ümid zamanı" qaçırıla bilər.

Müstəqil Azərbaycanın son 30 ildə şahidlik etdiyi tarixin bütün mühüm anlarında olduğu kimi...

İlham Əliyev bu gün təkə ölkəsinin deyil, bölgəsinin və zamanının ən legitim lideridir.

Siyasət mümkün olanları - əl çatan, yaxın məsələləri müzakirə etməyi tələb edir.

Siyasətinin əsas işi yaxın vəzifələri saf-cürük etmək, onların təsnifatını aparmaq, həllini gözləyən problemləri sıralamaqdır: 1-ci, 2-ci, 3-cü, 4-cü və sair.

Konkret məsul şəxsin, ölkə rəhbərinin, prezidentin, liderin - 1-ci şəxsin vəzifəsi 1 nömrəli problemi çözməkdən ibarətdir.

Təbii ki, bu incəlikləri nəzərə almaq, bir-birindən fərqləndirmək hər kəsə müyəssər olmur.

Və bu səbəbdən də hər dövlət rəhbəri Heydər Əliyev, hər prezident Müzəffər Ali Baş Komandan ola bilər.

Bir qədər keçmişə qayıdaq. Sovetlərin çöktüyündən sonra - tarixin mühüm anında Azərbaycan rəhbərliyinin qarşısında bir nömrəli həlli vacib vəzifə dayanmışdı: elan edilmiş dövlət müstəqilliyinin dönməzliyini təminat vermək.

Həmin ərəfədə bundan mühüm bir vəzifə yox idi.

Azərbaycan Respublikasının 1-ci prezidenti Ayaz Mütəllibovun bu missiyanı yerinə yetirmək imkanları məhdudd idi.

Üzvləşdiyi faciəvi durumu eksprezidentin özü müsahibələrinin birində belə qeyd etmişdi: "Allah heç kəsi mənim günümə salmasın".

Əlbəttə ki, ölkənin ikinci prezidenti Əbülfəz Elçibəy Mütəllibovdan fərqli biri idi.

Mən onu ilk dəfə xaoslu çıxışları ilə tanıdım.

1989-cu ilin payızıydı.

Onun Azadlıq meydanında keçirilən mitinqdə ölkənin xarici siyasəti ilə bağlı dediklərini olduğu kimi xatırlayıram: "70 il özgeçür bizi yeyib dağıtdılar. İndi nə olar, bir az da özümüziinkülər gəlsin, nə istəyirlər eləsinlər..."

Normativ təfəkkürün xırdaca nişanəsi olmayan qarmaqarışq bir nitq.

Əbülfəz Elçibəyi ikinci dəfə Bakı Dövlət Universitetinin akt zalında tələbələrə görüşdə yaxından müşahidə edə bildim.

Həmin tədbirdə tələbələrə birinin AXC liderinə verdiyi "Hakimiyyətə gəlsəniz, Qarabağ problemini necə həll edə bilərsiniz?" sualına Əbülfəz bəy düşünmədən, həm də çox arxayınqla cavab verdi: "Çox asan, sərhədləri kəsəcəyik, erməni çapalaya-çapalaya məhv olacaq".

Və o da dəqiq yadımdadır ki, bir sırada öyləşdiyimiz böyük türkoloq alim Tofiq Hacıyev özünü saxlaya bilməyib "adamın dünyadan xəbəri yoxmuş" deyər söylənmişdi.

Doğrusu, mən o zaman Tofiq müəllimin belə deməyinə bir qədər təəccüblənmişdim.

"Necə yəni, AXC lideri, prezidentliyə namizəd ... dünyadan xəbəri olmaya bilər?"

Təəssüf ki, Əbülfəz Elçibəy prezident olduğu müddətdə də xaoslu düşüncələrinin təsiri altında idi.

Ölkənin birinci şəxsi kimi onun qarşısında dayanan 1 nömrəli vəzifənin nədən ibarət olduğunu müəyyən etməkdə çətinlik çəkirdi.

Və elə hakimiyyətinin sonuna kimi "tarixin mühüm anı" niçin çür

dəyərləndirə bilmədi.

Çünkü AXC liderinin dövlət idarəçiliyi haqqında təsəvvürləri ziddiyyətli və minimum haddindəydi.

Təcrübəsiz prezident və onun ət-rafındakı təcrübəsiz idarəetmə aparatı vəziyyəti daha acınacaqlı duruma gətirmişdi.

Həmişə istinad ediləcək bir hadisəni təkrar yada salmaq istərdim.

1993-cü ilin fevralında Bakıya qardaşı Həsən Əliyevin yas mərasimində iştirak etmək üçün gələn Naxçıvan Ali Məclisinin sədri Heydər Əliyev prezident Əbülfəz Elçibəy

yetirdi...

Missiya davam edir.

Heydər Əliyevin başladığı qurtuluşçuluq missiyasını davam etdirmək İlham Əliyev üçün heç də asan olmadı.

Zaman-zaman haqsızlıqlarla üzlaşdı.

Onu haqlı, prinsiplial mövqeyindən çəkəndirmək üçün erməni lobbisinin təsiri ilə fəaliyyət göstərən dairələr boş dayanmırdılar. Hücumlar sönürdü.

Bir neçə il əvvəl bu barədə yazmışdım: hədəf eynidir - Cənubi Qaf-

Heydər Əlirza oğlunun soyadı Azərbaycanın siyasi etiketidir.

Heydər Əliyev - milli dəyərdir...

Milli maraqlar hər növ idarəçilik normasının, istənilən konstitusiyanın və digər ali qanunların fəvqündə dayanır.

Əliyev soyadı prezidenti aşkar və gizli hücumlara məruz qoyur.

Bəli, İlham Əliyevi sevməyənlər var...

Prezidentə və onun ölkəsinə yönəlməmiş hücumun səbəbləri Azərbaycanın uğur modelini təmin edən şərtlərdən zərər qədər fərqlənir...

İlham Əliyev bu gün 1 nömrəli vəzifənin öhdəsindən gəlməyi bacardı.

Özünün dediyi kimi, ləyaqətli mübarizənin nəticəsində.

Respublikanın ərazi bütövlüyü təmin edilib...

Tarixin mühüm anında

Yaxşı ki, Heydər Əliyev vardı... Yaxşı ki, İlham Əliyev var!

böylə söhbət edərkən idarəetmədə, dövlət siyasətində ciddi qüsurların olduğunu qeyd edir. Əbülfəz Elçibəy isə "biz hakimiyyətə yenidən gəlməmişik, hələ öyrənirik, təcrübə toplayırıq" deyir. Onda Heydər Əliyev Xalq Cəbhəsinin liderinə bütün dövrlər və bütün siyasətçilər üçün dərslik sayıla bilər. Hər məsləhət verir: "Öyrənmək yaxşıdır. Təcrübə toplamaqda davam edin. Amma yadımda birdəfəlik saxlayın. Xalq heç bir halda təcrübə materialı kimi istifadə oluna bilməz".

Təəssüf ki, 1991-1993-cü illər ərzində Azərbaycan məhz elə təcrübə materialına çevrilmişdi. Kim necə, nə vaxt bacarırdı sınaqdan keçirirdi.

Uğursuz təcrübələrə yalnız 1993-cü il iyunun 15-də Heydər Əliyevin hakimiyyətə qayıdışı ilə son qoyuldu.

Vurğulamaq yerinə düşər ki, müasir Azərbaycan Respublikası üç sütunun üzərində bərqərarlıdır:

15 iyun 1993-cü il, 20 sentyabr 1994-cü il və 2003-cü ilin prezident seçkisi.

Heydər Əliyevin qurtuluşçuluq missiyası bir gündə, bir ilə yekunlaşmadı, bir neçə il əhatə etdi.

Heydər Əliyev 1918-1920-ci illərdə nakam və yarımqı qalmış bir prosesi tamamladı. O, 73 il sonra yenidən Azərbaycan adlı coğrafiyaya qayıtmış siyasi məzmunu dövlətçilik məzmunu ilə zənginləşdirib müstəqilliyimizin dönməzliyini təmin etdi.

Dahi Öndərimiz 2003-cü ildə Azərbaycan xalqına ünvanladığı siyasi vəsiyyətnamədə deyirdi: "İlk növbədə dövlətçiliyimizin əsasını təşkil edən ictimai-siyasi sabitliyə nail olmuş, milli birlik və qanunların aliliyinə söykənən vətəndaş cəmiyyətinin təməlini qoymuşuq. İkincisi, hər bir dövlətin, onun yaşamasının qayəsini təşkil edən ölkə iqtisadiyyatını yenidən qurmuşuq, inkişaf yoluna çıxarmışıq. Üçüncüsü, Azərbaycan xalqının istək və arzularının ifadəsi olan, özünün bütün müvafiq təsisatlarına malik güclü, demokratik dövlətimizi qura bilmişik, onun müstəqilliyinin dönməzliyini təmin etmişik".

"1993-cü ildə xalqın tələbi ilə Əbülfəz Elçibəy Heydər Əliyevi hakimiyyətə dəvət etdi" deyimini ciddi redaktə olunmalıdır. Heydər Əliyevi hansı hakimiyyətə dəvət etmişdilər?

1993-cü il iyun günlərində Azərbaycan dövlət, hakimiyyət adına heç bir əlamət mövcud deyildi.

Azərbaycan dövləti çilik-gilik, cəmiyyət parça-tikə olmuşdu.

Heydər Əliyev belə bir şəraitdə, yoxdan, quru yerdə müasir Azərbaycan dövlətinin əsaslarını yaratdı - Azərbaycan xalqı, tarixi qarşısında dayanan bir nömrəli vəzifəni yerinə

qazın neft və lider ölkəsindəki sabitlik və həmin sabitliyi təmin etməyi bacarmış lider.

Ardıcıl ideoloji-siyasi basqılar həyata keçirilir.

Rəngli və parıltılı adlarla: insan haqları, fundamental azadlıqlar, seçki saxtakarlığı və s.

Bir qayda olaraq, hər seçki prosesindən sonra ATƏT-in verdiyi bəyanat müşahidəçi qonaqından daha çox ideoloji-siyasi diversiyaya oxşayır: "Hökumət xalqın dinc yolla hakimiyyəti dəyişdirmək şansını əlindən alır".

Özü də xalqın adından danışılır. Bu səlahiyyəti kim verir?

Dinc yolun alternativini nədir?

Şorh verməyə nə lüzum.

Xaos, yeni ərazi itkiləri, zəiflədilmiş hakimiyyət və Qarabağın deyərə töhvül-təslimi. Bu, erməni adıyla kodlaşdırılmış düşmən perspektiv və strateji istəyidir.

Əhali ilə dövlət təsisatları arasında inamsızlıq səddi hörlülür...

Rüşvət və korrupsiya ittihamları bütöçə oğurluğuna etiraz nidası kimi səslənə bilər. Ancaq ilk baxışda...

Mövzu bütöçəyə uzanan öyrəlləri kəsmək üçün tirajlanmışdır.

Bu, dövlətə qarşı ikrar aşılamağın ən təsirli vasitələrindən biridir.

Yəni sənə məxsus pul, bir mühacirin ləhcəsiylə desək, "çəməndanlarda" xaricə daşınır...

Ölkəni lidersizləşdirmək üçün cəhdlər dayanmır.

Azərbaycan kimi mürəkkəb vəziyyətdə olan bir ölkəyə sıradan bir prezident yox, bütün davranışlarıyla ölkəsinə və xalqını təmsil edən və yönləndirə bilən lider-dövlət başçısı gərəkir.

Avropadan başlanmış və davam edən süyüş, təhqir kampaniyası ölkənin ictimai-siyasi inanclarını sıradan çıxarmağa hesablanmışdır.

Heydər Əliyev Azərbaycanın dövlətçilik və siyasi inancındır.

Siyasi inancından məhrum olunmuş xalqın milli dövləti olmaz, dövlətçiliyi rəqəbat imkanlarını yerli-dibli itirər.

Bir neçə il əvvəl Böyük Britaniya kral ailəsinin yeni üzvü - Şahzadə Vilyamın oğlan övladı dünyaya gəlmişdi. Müttəfiq dövlətlər Krallığına və ölkənin baş nazirini təbrik edirdilər. Təbrik mətnlərində yeni doğulan körpə regionda sabitliyin və rifahın rəhni kimi dəyərləndirilirdi.

Körpə gələcəkdə hansı fiziki və əqli göstəricilərə sahib olacaq, hələ bilinmir. Krallıq növbəsi ona yetişəcəkmi? Demək çətindir. Kimsəni ilgiləndirməz. Bu, bir dövlətçilik əhəməsidir. Kimsənin "bu ki adi uşaq əyləncəsidir" deməyə haqqı çatmaz. Və hər kəsdən bu əhəməyə sayğı tələb olunur...

Neçə nəfərdirlər: bir, iki, üç, on, yüz, min?

Say üzərində baş sındırmağa ehtiyac - filan yox.

Çünki...

Azərbaycan Prezidenti və onun simasındakı Azərbaycana bəslənən antipatiyanı (döxli yoxdur, daxili, ya da xarici) doğuran səbəblər antipatiya və anti-əliyevçi statistikanı heçə endirir.

O səbəblər ki, Azərbaycanın və onun liderinin tənqidçilərinə səxavətlə qucaq açan tribunanı (və ya tribunaları) Azərbaycan Prezidentinin liderliyini, alternativsizliyini və legitimliyini təbliğ, həm də tələq edən xitabət kürsüsünə çevirir.

Səbəblər hansılardır...

Birinci:

Azərbaycan Prezidenti diktəyə qarşı bənarımdır.

O, hər addımda müstəqil ölkənin müstəqil Prezidenti olduğunu nümayiş və sübut edir...

İlham Əliyevlə təzyiqlə danışımağın faydası yoxdur və nəticəsi olmaz.

İkinci:

Azərbaycanın siyasi səhnəsi İlham Əliyevin şəriksiz nüfuzu və təsiri altındadır.

İlham Əliyev faktoru ictimai-siyasi fəaliyyət sahəsini, sanki, ölçməz və keçilməz zolağa çevirir.

Prezidentin özündən asılı olma-yaraq.

Üçüncü:

İlham Əliyev yerli və əcnəbi həvəskarlarına Azərbaycan xalqından təcrübə materialı kimi istifadə etmək şansını vermir.

Dördüncü:

Ölkə və onun ərazisi qonşulara qarşı heç bir prosesdə iştirak etmir. Birmonəli şəkildə.

"Nazik sap üzərində yürüdümlən xətt" (ifadə Heydər Əliyevə məxsusdur) kimi səciyələndirilən xarici siyasət kursumuza İlham Əliyev praktik məzmun gətirir: "Azərbaycan qarşılıqlı yox, əməkdaşlıq məkanındır!"

Bəşinci:

Soyuqqanlı məntiq və kompromissiz mövqə.

Müstəqillik - qarşılıqlı asılılıq deməkdir...

Söhbət ölkənin müstəqilliyindən və ərazi bütövlüyündən gedirsə, Prezidentin qətiyyəti hətta siyasi konfliktədən kənara çıxır.

O, Azərbaycanın müstəqilliyini yalnız "qarşılıqlı asılılıq" əsasında "güzaşt"ə gedə bilər...

21-ci əsrin qlobal qayğıları məhz bu modeli tələb edir: milli müstəqil dövlətçilik yalnız qarşılıqlı faydalı asılılıq (əməkdaşlıq) mühitində yaşaya və inkişaf edə bilər...

Hazırda Azərbaycan Prezidenti iki 1 nömrəli missiyanın icrasıyla məşğuldur.

Qələbəni regional hərəkata çevirmək və dövlətin, xalqın az itki və maksimum nəticəylə növbəti mərhələyə daşmaq.

Proses uğurla idarə olunur.

Tarixdən kənarda qalmaq istəməyənlər bu prosesə qoşulmaq üçün qeyd-şərtsiz tələməlidirlər.

Elə məktubun tələq etdiyi bir çağırış da məhz bu yöndədir.

Təbrik məktubundakı 2-ci mühüm məqam Qorbin, Amerikanın postsovet məkanına yanaşmasıyla bağlıdır.

Amerika Cənubi Qafqaza, o cümlədən digər regionlarda postsovet respublikalarına qarşı sərgilədiyi önəmli siyasətin yanlış olduğunu fərqləndirir.

Söhbət hansı yanlışlardan gedir?

Adətən postsovet məkan Amerikannın, Qorbin siyasi-iqtisadi-hərbi maraqlarını təmin edən əlverişli platsdarm kimi dəyərləndirilir. Milli dövlətçilik institutlarının taleyi isə ABŞ-1 və Qorbi narahat etməz...

Qorbin "öz adamı" hesab etdiyi şəxslərlə rəftarı da ziddiyyətlidir. Ortada Saakaşvili nümunəsi var. Bir müddət cəlayi-vətən olan sabiq prezident hazırda həbsdədir. Demokratikləşdirdiyi, rüşvətin kökünü kəsdiyi ölkədə yaşamaq ona yasaq edilib. Aqibəti nə olacaq? Demək çətindir...

ABŞ bu yanaşmaya yenidən baxmağın vacibliyini dərk etməkdədir.

Necə deyərlər, zıyanın - ukraynanın yarısından qayıtmaq da savabdır.

Nəhayət, Baydenin təbrik mətnindən hasil olunan üçüncü qənaət...

Belə anlaşılır ki, ABŞ artıq sözdən əmələ keçməyə qərarını verib.

İlham Əliyev "indi Cənubi Qafqaz üçün sülhə, təhlükəsizliyə, sabitliyə sadıqlıq nümayiş etdirməyin zamanıdır" çağırışına okeanın o tayından gələn məktubda xüsusi diqqət göstərilir: "İndi Cənubi Qafqazda uzunmüddətli sülhə ümid etmək üçün vacib imkanlar yaranıb".

İlham Əliyevin liderliyində ehtiva olunan **üç qızıl norma** növbəti sınaqdan da uğurla keçir:

- Sən lidersən, sənə güvənməlidirlər;

- Sən lidersən, sənənlə hesablaşmalıdırlar;

- Sən lidersən, özünü vəziyyətdən asılı duruma salmamalısan.

Bu qaydalar bir-birini tamamlayan, bir-birinin davamına çevrilən əvəzolunmaz prinsiplərdir.

Bu gün İlham Əliyevə güvənirlər, onunla hesablaşırlar, çünki o, özünü və ölkəsinə situasiyadan asılı hala salmış.

Azərbaycan Prezidenti tarixin mühüm anında situasiyanı yaradır və istiqamətləndirir...

Ötən günləri xatırlayanda deyirik: nə yaxşı ki, Heydər Əliyev vardı.

Bu gün eyni ahənglə deyər bilərik: nə yaxşı ki, İlham Əliyev var.